

MÜRITZ

speeltuin in het oosten

In Oost-Duitsland, de voormalige DDR, ligt het Mecklenburgse merenplateau: een gebied met talloze kleine meertjes en kanalen, omgeven door machtige bossen. Afgelopen voorjaar verkende Nautique deze ideale speeltuin voor de watersporter.

Tekst **Claus Reissig** Vertaling **Paul Zickhardt** Fotografie **Gary Blake**

Het ruige natuurschoon
DOET DENKEN *aan*
de Canadese wildernis

In alle vroegte worden we gewekt door vogelgekwetter. Honderden kleine zwaluwen zijn op het schip neergestreken. In grote zwermen cirkelen ze boven ons, azend op een ontbijt. Op de oever doemen hoge sparren op achter imposante loofbomen. Ervóór een haast ondoordringbare rietgordel met kleine inhammetjes, die uitnodigen tot ankeren.

Weids strekt de Zotensee zich voor ons uit; een van de circa duizend meren tussen de Oostzee en de deelstaat Brandenburg. Niet meer dan een handvol schepen is hier, net als wij, per toeval verzeild geraakt en de opvarenden genieten met volle teugen van de natuur.

De wind ruist door de bossen, om ons heen spartelen vissen in het water en nemen watervogels een frisse duik. Het vergt niet veel fantasie om je hier in de Canadese wildernis te wanen.

Het Mecklenburgse merenplateau bevindt zich tussen Rostock aan de Oostzee, hoofdstad Berlijn en de Poolse grens. Het grootste meer van Duitsland, de Müritz, vormt de kern van het gebied. Dit water meet 29 kilometer van noord naar zuid, en 13 kilometer van oost naar west. Hier ontwikkelt het toerisme zich het snelst. Je vindt er ook het uitgestrekte Müritz Nationaal Park, waar adelaars broeden en ijsvogels over de kanalen fladderen. Wie dit gebied aandoet, moet zeker de kleine meertjes niet links laten liggen die de Müritz omgeven. Dit gebied kun je namelijk wekenlang verkennen zonder het idee te krijgen alles al gezien te hebben.

We nemen de hoofdroute naar het noorden. Kanalen en doorsteekjes verbinden de meren en meertjes met elkaar. Bij de sluizen is het niveauverschil gering. Als het niet al te druk is, bedragen de wachttijden vrijwel nooit meer dan twintig minuten.

Bij een matige noordenwind steken we de Müritz en de Fleesensee over, tot het uiteinde van de Plauer See, eindpunt van de klassieke vakantieroute. Het historische centrum van Plau am See maakt een wat uitgestorven indruk, en veel vervallen gebouwen zijn sinds de val van de Muur nog steeds niet opgeknapt. Er staan vele vakwerkhuizen te koop, en hier kan voor een habbekrats een droom in vervulling gaan, waar elders een klein vermogen voor moet worden neergeteld.

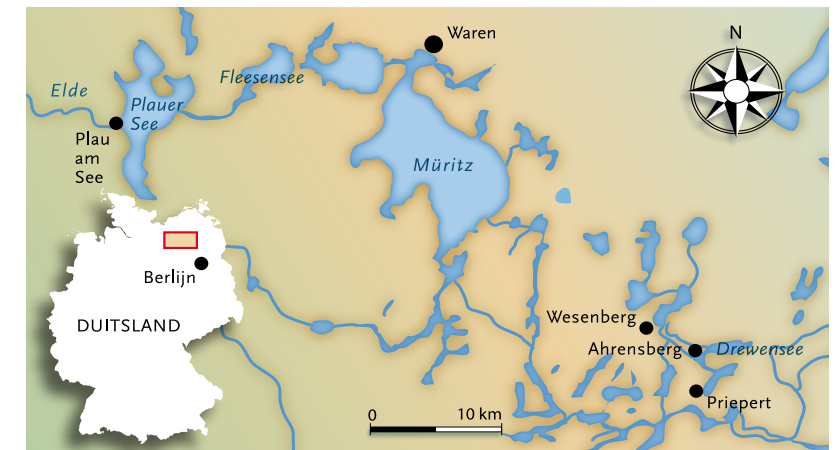
We zijn hier in Oost-Duitsland, de vroegere DDR, bijna twintig jaar na de hereniging van beide Duitslanden. Het toerisme brengt het gebied van het Mecklenburgse merenplateau inmiddels een bescheiden welvaart, maar Plau lijkt daar amper van mee te profiteren. Net als vijftig jaar geleden wordt aan de Elde, die dwars door het stadje stroomt, vis aan land gebracht, gerookt en rechtstreeks aan de klanten verkocht. De historische hefbrug over de rivier ondergaat net een opknapbeurt. De moderne jachthaven van Plau ligt aan de zuidkant van het stadje. Havenmeester Bernd vraagt iedere bezoeker naar het land van herkomst. In zijn kast bewaart hij de vlaggen van alle landen ter wereld, en hij hijst die van

zijn bezoekers in de vlaggenmast bij de ingang van de haven. Vandaag zijn er vier nationaliteiten aanwezig: Engeland, Hongarije, Zwitserland en – jawel! – Nieuw-Zeeland. Aan de mast zijn nog heel wat plekjes vrij, en als het aan Bernd lag, zouden hier iedere dag twintig verschillende vlaggen wapperen. Maar de Plauer See, in het uiterste westen van het Mecklenburgse merenplateau, is nog steeds vrijwel onontdekt door het toerisme. Wie de reis hierheen maakt, doorkruist ongerepte landschappen die je in de wildernis van Noord-Amerika zou verwachten, maar niet in Duitsland. Ondoordringbare, donkere bossen reiken tot aan de waterkant, alle mogelijke soorten watervogels nestelen en broeden in het riet.

De ware rijkdom ligt verscholen in het oeverriet en in de inhammen naast de hoofdroute. Het beste kun je met het hekanker afmeren, met de boeg op het strand, zoals de omwonenden dat ook doen. Hier ben je alleen, weg van de wereld, en kun je jezelf voor een paar uur of een paar dagen in je eigen kleine koninkrijkje wanen zonder een mens te hoeven zien. Behalve misschien een paar kano-

vaarders op zoek naar een plekje om te overnachten. Wie hier voor anker gaat, wil met rust worden gelaten. Dit is van oudsher een ideale plek voor mensen die de druk en de drukte van het leven van alledag willen ontvluchten. Ten tijde van de DDR was dit dan ook een

het Mecklenburgse merenplateau is een paradijs voor watersporters die van rust houden

*Om met de bevolking te communiceren,
is **DUITS** noodzakelijk. Of **RUSSISCH**,
dat hier tot 1989 de tweede taal was*

geliefd toevluchtsoord om voor heel eventjes aan de onderdrukking te ontkomen. En je hier terugtrekken, dat kan nu nog steeds. Want veel is er sindsdien, afgezien van de politieke situatie, niet veranderd. Het is net of je een reis door de tijd maakt als je met je schip door de kanaaltjes en sluisjes boemelt. Dit is niet Duitsland, maar Oost-Duitsland; op z'n best. De mensen hebben het over het algemeen niet bijzonder breed, maar net als havenmeester Bernd hebben zij hun vriendelijkheid en hartelijkheid behouden. En dat is in andere streken vaak wel anders. Hier word je begroet als een vriend, wanneer je aanlegt. De mensen hier zijn zich er terdege van bewust dat ze veel baat kunnen hebben bij het toerisme. De jongeren spreken er een aardig mondje Engels. Wie met de oudere generaties wil communiceren, moet Duits spreken. Of Russisch, dat tot de ondergang van de DDR in 1989 op school verplicht was in dit door de Sovjet-Unie bezette gebied.

Hier in het Oosten zijn veel dingen anders. Je zult hier vergeefs zoeken naar een typische Ierse pub of een donkerbruine havenkroeg zoals je die in West-Duitsland tegenkomt. Pubs, cafés en bars zoals wij die in Nederland kennen, bestaan hier gewoon niet. Toen in 1989 de Muur viel, kwam een land tevoorschijn dat getekend was door veertig jaar economisch wanbeheer. Na de Tweede Wereldoorlog was het Westen binnen een paar jaar economisch weer op de been gebracht dankzij het Marshallplan. Er werden miljarden in de wederopbouw gestoken. Maar de Russen investeerden geen stuiver in de gebieden die zij in het Oosten bezetten. Zodoende bleven oude gebouwen slechts zelden behouden, werd er veel gesloopt en vervangen door grauw beton. Het socialistische bewind verbood familiebedrijven met een lange traditie, doorgaans de drijvende kracht onder de ontwikkeling van een land. In alle socialiseringsdrift ►

VAREN EN AANMEREN

PLAU AM SEE: Moderne jachthaven met uitstekende service, tegenover het oude centrum. Restaurant en winkels in de directe omgeving.

WAREN/MÜRITZ: Moderne stadshaven met alle voorzieningen voor jachten. Compleet gerestaureerde stadskern, ingang Müritz Nationaal Park, klein visserijmuseum vlak bij de haven, betaalbaar (W)LAN-punt (5 euro per dag, vanuit het hotel. Ligplaatsen binnen bereik).

WESENBERG: Kleine, ondiepe gemeentelijke haven. Plaats voor maximaal drie grote jachten. Leuk klein plaatsje met een kasteel.

Ingang Müritz Nationaal Park.

RHEINSBERG: Jachthaven in de stad, ook met charterboten. Ligplaatsen vlak naast het door Frederik de Grote gebouwde Slot Rheinsberg, met een uitgestrekt park.

LIGGELD: € 12,- à € 15,- voor een 12-meterschip, exclusief stroom (ca. € 0,50 per kilowattuur)

SLUIZEN: Gratis, afzonderlijk bemand door sluiswachters. Soms zeer krappe sluiskamers met plaats voor slechts drie jachten. Niveauverschil maximaal 2 meter. In het seizoen 's middags lange wachttijden.

ROUTE: Met het eigen schip vanaf de Noordzee de Elbe op naar Hamburg, de Elbe tot Dömitz volgen. Vervolgens via de Müritz-Elde-waterweg tot Plau.

CHARTER: Een weekje een 6-persoonsmotorjacht kost tussen de 1400 en 2800 euro, afhankelijk van het seizoen. Vertrek vanuit Marina Wolfsbruch bij Rheinsberg.

(crownblueline.de/+49 61015579111)

Route: Met de auto richting Hamburg, dan de A24 richting Berlijn. Of met het vliegtuig naar Berlijn, en dan met de taxi naar Wolfsbruch (ca. € 150,-, vooraf boeken).

VOERTAAL: Voornamelijk Duits. Sinds 1989 is Engels verplicht op de middelbare school. Tot de val van de Muur was Russisch de eerste vreemde taal.

LET OP: Alle schepen dienen in dit gebied te zijn voorzien van vuilwater-tanks. Deze kunnen in veel jachthavens worden geleegd. Iedere vorm van watervervuiling is hier strafbaar.

*Meer je dan eindelijk
aan, is er nergens een
SLAAPMUTS krijgen*

Oost-Duitse
sfeer snuiven
op en langs de
Müritz-Elde-
waterweg

werd al het particulier bezit onteigend en – zoals dat dan heette – tot “eigendom van het volk” gemaakt. Genationaliseerd, zeg maar. Het resultaat was dat alles slecht werd onderhouden. De huizen van vóór 1989 zijn nu ofwel tot krotten verworden, ofwel gerestaureerd of herbouwd met de gigantische subsidies die naar de vijf nieuwe deelstaten van de Bondsrepubliek zijn gevloeid. Watersporters uit het Westen kijken dan ook vaak wat vreemd tegen Oost-Duitsland aan: Meer je eindelijk lekker in een haven aan, kun je nergens een slaapmutsje krijgen, behalve op een hotelterras misschien. Geen enkel restaurant bestaat hier langer dan achttien jaar. Zonder uitzondering straalt de inrichting dan ook de charme van de jaren negentig uit. Als we in Waren aan de Müritz aanleggen en op verkenning uitgaan, zijn we ons er steeds van bewust in een stadje rond te lopen dat in oude stijl is herbouwd. De oude pakhuizen aan de haven, de mooi opgedofte markt en de belenden de straten met hun vakwerkhuisen; het is net alsof je in een filmdecor rondloopt. Wat we hier zien, is allemaal nog geen twintig jaar oud. Oost-Duitsland heeft zijn plekje in de democratische wereld nog niet helemaal veroverd. Maar dat is juist het aantrekkelijke van een reis naar dit gebied. Wie dat wil, kan het helemaal per schip doen. Vanuit Hamburg vaar je dan 110 kilometer stroomopwaarts over de Elbe. In Dömitz begint de Müritz-Elde-waterweg. En 120 kilometer en 17 sluizen later lig je dan in Bernds jachthaven aan de Plauer See.

De meren rondom de Müritz worden flink druk bevaaren. In het hoogseizoen is het vanaf een uur of tien ’s ochtends spitsuur op de hoofdroute Havel-Müritz. Dan passeren tot 600 schepen per dag de oude, kleine sluizen. In sommige daarvan passen niet meer dan drie ►

MÜRITZ NATIONAAL PARK

Het “Land der Duizend Meren” is een van de veertien nationale parken die Duitsland rijk is. Het werd in 1990 geopend en heeft een oppervlakte van 322 vierkante kilometer, waarvan alleen al 260 vierkante kilometer aan de Müritz ligt. Het park bestaat voor 72 procent uit bos, en voor 13 procent uit (ruim honderd) meren. In het park ligt 600 kilometer fietspad, dus ideaal terrein om een fiets te huren. Het gebied is volledig autovrij en een eldorado voor vogelliefhebbers (o.a. adelaars).
www.nationalpark-service.de / +49 3991 66 88 49

ETEN EN DRINKEN

Mecklenburg-Vorpommern kent geen grote restaurantcultuur. Cafés en bars zijn hier met een lampje te zoeken. Rondom de meren zijn er enkele prima eetgelegenheden, waar verse, “*gutbürgerliche*” kost op tafel. Vraag naar vis uit de meren hier: snoek, baars of meerval. Zout-watervis wordt voornamelijk geïmporteerd uit Denemarken.

U-NAUTIC (Waren an der Müritz, +49 3991 66 37 10): Gastvrije eet-gelegenheid vlak bij de markt. Een aanrader: Müritzer baarsfilet met gebakken aardappels.

FISCHERHAUS (Plau am See, +49 3873 583 90): Eethuis met uitzicht op de haven. Specialiteit: verse en gerookte vis. Tip: Gemarineerde snoek.

RAST BEIM FISCHER (Ahrensberg, +49 3983 22 02 30): Rustiek restau-rant met tuin. Visbuffet met zelfbereide vis. Om mee te nemen: in zuur ingemaakte snoek. Als het meezit, kun je de visser aan het werk zien.

In het seizoen brengt hij elke woensdagochtend zijn vangst uit het meer.

UIT DE REGIO: In Oost-Duitsland zijn van de meeste producten ook regionale varianten verkrijgbaar. In deze streek wordt bijvoorbeeld het uitstekende Lübzser Pils gebrouwen en is Vita-Cola een merk uit Thüringen. Echte aanrader: het cultdrankje Vita-Cola Schwarz, met extra cafeïne.

schepen per keer; te weinig om de drukte op te vangen, en in juli en augustus zijn wachttijden van vier uur dan ook geen uitzondering.

Het beste kun je maar zo vroeg mogelijk uit de veren komen, tijdens de vaart ontbijten en zo snel mogelijk de meren en kanalen opzoeken die de hoofdroute flankeren. Daartoe is gelegenheid te over. Na vrijwel iedere bocht doemt er wel weer een meertje op, en soms een door-steekje waar het nog wat rustiger wordt dan het al was. In Priepert verlaten we de Havel. Het kleine restaurantje aan het water is al dagen gesloten, dus volgen we de Boven-Havel-waterweg en varen onder de gesloten houten brug door naar Ahrensberg aan de Drewensee. Deze brug had in New England niet misstaan.

Visser René zit aan de oever zijn netten te boeten, zoals hij dat al tientallen jaren doet. Andere netten hangen onder een afdakje te drogen na te zijn ondergedompeld in een bad vloeibaar bitumen. Zon en water tasten de netten aan, al zijn ze van kunststof. Maar ze zijn vrijwel onverslijtbaar als ze eens in de drie jaar in teer worden gedoopt. Zo is het net waaraan René zit te werken ook al 35 jaar in gebruik.

In deze streek is het verre van gemakkelijk om aan de kost te komen. De visser verkoopt zijn vangst recht-streeks aan de voorbijvarende schepen. René en z'n col-lega's hebben het grote visserijcollectief overgenomen waar ze in de DDR-tijd werkten, en er gezamenlijk een BV van gemaakt. Vroeger werkten er ruim honderd vissers, nu zijn dat er nog geen veertig.

We zitten lekker te dromen aan de oever met een Oost-Duits Lübzser-pilsje onder handbereik, en mijmeren over de gevarieerdheid van de streek. Ongerepte natuur en oude vissersbedrijven worden hier afgewisseld door nieuwe gebouwen, moderne kano's en motorjachten in de sluizen, en kleine vloten met tenten en buitenboord-motor die je voor een weekje kunt huren. En in heel Europa is daarvoor geen enkele plek geschikter dan het Mecklenburgse merenplateau.

Verder zien we veel kanjers van motorjachten, die hier overal te huur zijn. Een instructie van een uurtje, en dat is het dan. Een vaarbewijs binnenvaart is niet nodig – een concessie van West-Duitsland na de eenwording, onder het mom van “Wat goed is voor het toerisme, is ook goed voor de regio”.

Naarmate we verder naar het zuiden afzakken, verandert de begroeiing. Geen hoge sparren meer, maar loofbomen tot aan de oever van het kanaal. In de Woblitzsee gaan we voor anker. Boven ons vliegen zwaluwen in het rond, en hoog in de lucht zweeft een machtige adelaar.

Een weids, adembenemend landschap. En de kleine, oude DDR-plaatsjes hier hebben een merkwaardig soort aan-trekkingskracht die je maar niet wil loslaten. Dat geldt niet alleen voor ons, bezoekers, maar ook voor de bewo-ners van deze streek. Visser René vertelde ons: ‘Wie hier niet per se weg moet om werk te zoeken in het Westen, blijft het liefste hier.’ En wie toch weggaat, wil hoe dan ook nog een keer terug. Dat doen wij ook. Absoluut. ■

